

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ความพร้อมของสถานศึกษาเครือข่ายในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังสามารถสรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหาร ครูพี่เลี้ยงและสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่จะรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และ ศึกษาความพร้อมด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาเครือข่าย ได้แก่ ความพร้อมของสถานศึกษาด้านสถานที่และสภาพแวดล้อม ความพร้อมของสถานศึกษาด้านจำนวนการรับและการดูแลนักศึกษา ความพร้อมของสถานศึกษาด้านจำนวนวิชาและความรับผิดชอบในการดูแลประจำชั้นที่นักศึกษาจะฝึกสอน ความพร้อมของสถานศึกษาด้านครูพี่เลี้ยง ความพร้อมของสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ประชากรที่ใช้ คือ ผู้บริหาร และอาจารย์ที่ทำหน้าที่ครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาฝึกสอนในสถานศึกษาเครือข่ายจำนวน 10 แห่ง โดยมีผู้บริหารจำนวน 29 คน ครูพี่เลี้ยง 24 คน รวมเป็น 53 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและแบบสอบถามสำหรับครูพี่เลี้ยง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าร้อยละ (percentage) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้บริหารและครูพี่เลี้ยง

ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 75.86 อายุมากกว่า 50 ปี ร้อยละ 58.63 มีตำแหน่งเป็นรองผู้อำนวยการ ร้อยละ 51.73 มีประสบการณ์ในตำแหน่งการบริหารน้อยกว่า 6 ปี ร้อยละ 31.03 และมีประสบการณ์ในการดูแลนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูร้อยละ 93.10 อาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 70.83 อายุมากกว่า 50 ปี ร้อยละ 45.83 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 58.34 อายุราชการ 21-30 ปี ร้อยละ 41.66 ประสบการณ์ในการเป็นครูพี่เลี้ยงน้อยกว่า 6 ปี ร้อยละ 62.50 และไม่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมการเป็นครูพี่เลี้ยง ร้อยละ 66.67

2. ความพร้อมของสถานศึกษาเครือข่ายในด้านสถานที่และสภาพแวดล้อม จำนวนการรับและการดูแลนักศึกษานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู รวมถึงจำนวนวิชาและความรับผิดชอบในการดูแลประจำชั้นที่นักศึกษาจะฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

สถานศึกษาเครือข่ายส่วนใหญ่มีความพร้อมด้านสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเครือข่ายร้อยละ 83.33 สามารถรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจำนวน 1-5 คนและสามารถฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพครูได้ 1-5 รายวิชา ส่วนใหญ่รายวิชาที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถสอน คือ รายวิชาด้านพืช รายวิชาด้านสัตว์ รายวิชาด้านอุตสาหกรรมเกษตร และอื่น ๆ สำหรับรายวิชาด้านพืชส่วนใหญ่ที่สามารถให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ฝึกสอน ได้แก่ พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ พืชไร่ การขยายพันธุ์พืช ไม้ผล การเพาะเห็ด หลักพืชกรรม ไม้ประดับ ไม้ดอก ดินและปุ๋ย พืชผักสวนครัว การจัดการสถานเพาะชำ และอื่น ๆ รายวิชาด้านสัตว์ส่วนใหญ่ที่สามารถให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ฝึกสอน ได้แก่ การผลิตโคเนื้อ การผลิตสัตว์ปีก หลักการเลี้ยงสัตว์ การผลิตโคเนื้อ การเลี้ยงสัตว์น้ำ การผลิตโคนม การผลิตสุกร โภชนศาสตร์ และอื่น ๆ รายวิชาด้านอุตสาหกรรมเกษตรส่วนใหญ่ที่สามารถให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ฝึกสอน ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรเบื้องต้น การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร การถนอมอาหาร ผลิตภัณฑ์พืช ผลิตภัณฑ์สัตว์ แป้ง และอื่น ๆ

3. ความพร้อมของสถานศึกษาเครือข่ายในด้านครูพี่เลี้ยง

โดยภาพรวมทั้งหมดสถานศึกษาเครือข่ายมีความพร้อมด้านด้านครูพี่เลี้ยงมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.52) เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการผู้บริหารและครูพี่เลี้ยงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกรายการ ได้แก่ ครูพี่เลี้ยงมีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 3 ปี (ค่าเฉลี่ย 4.68) ครูพี่เลี้ยงมีคุณลักษณะของความเป็นครู (ค่าเฉลี่ย 4.62) ครูพี่เลี้ยงครองตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามจรรยาบรรณครูและการเป็นครูมืออาชีพ (ค่าเฉลี่ย 4.58) ครูพี่เลี้ยงมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 4.54) ครูพี่เลี้ยงรู้และเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายและกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ค่าเฉลี่ย 4.53) ครูพี่เลี้ยงมีทักษะและเทคนิคในการนิเทศแบบกัลยาณมิตร (ค่าเฉลี่ย 4.49) ครูพี่เลี้ยงมีความสามารถในการประสานงานและร่วมมือกับสถาบันผลิตครูและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนานักศึกษา และการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ค่าเฉลี่ย 4.30)

4. ความพร้อมของสถานศึกษาเครือข่ายในการจัดการเรียนการสอน

4.1 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

โดยภาพรวมทั้งหมดสถานศึกษาเครือข่ายมีความพร้อมด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.10) เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการผู้บริหารและครูพี่เลี้ยงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 5 รายการ ได้แก่ สถานศึกษาจัดครูเข้าสอนตรงตามสาขาวิชา หรือความถนัด หรือ ความรู้ความสามารถ (ค่าเฉลี่ย 4.40) สถานศึกษามีสาธารณูปโภค (ค่าเฉลี่ย 4.26) สถานศึกษามีการจัดองค์การ โครงสร้างการบริหาร และระบบการบริหารงาน อย่างเป็นระบบ (ค่าเฉลี่ย 4.25) สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการบริหาร กิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่น และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (ค่าเฉลี่ย 4.25) มีระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรม และอบายมุข (ค่าเฉลี่ย 4.23) ตามลำดับ และ มีความพร้อมด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนมาก 18 รายการ ได้แก่ ครูได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับเรื่องที่ใช้สอนหรือปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง (ค่าเฉลี่ย 4.20) สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ และ

ปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย 4.17) สถานศึกษามีการบริหารเชิงกลยุทธ์ (ค่าเฉลี่ย 4.13) สถานศึกษามีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 4.13) สถานศึกษามีสิ่งอำนวยความสะดวกให้ครูและบุคลากรอย่างเพียงพอและมีสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.11) สถานศึกษาส่งเสริมการทำงานเป็นทีม (ค่าเฉลี่ย 4.11) สถานศึกษามีการบริหารโดยหลักการมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย 4.08) สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการบริหาร กิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย 4.08) สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการบริหาร กิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่บูรณาการเชื่อมโยงสาระความรู้ ทักษะด้านต่างๆ และแนวคิดของสิ่งที่เรียนรู้ในห้องเรียนกับความจริงของชีวิต รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่ต้องปฏิบัติในสังคมร่วมกับผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 4.06) สถานศึกษามีระบบและกลไกในการส่งเสริมความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.06) สถานศึกษามีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับ ชุมชนในการพัฒนาการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.06) สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการบริหาร กิจกรรมการเรียนการสอน และ กิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา (ค่าเฉลี่ย 4.04) สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการบริหาร กิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนและรักสถานศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.04) สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่นโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย 4.02) สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการบริหาร กิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (ค่าเฉลี่ย 4.02) สถานศึกษามีการจัดแนวการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียน ท้องถิ่น และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม ให้สามารถเชื่อมโยง แก้ปัญหาท้องถิ่นได้ นำไปปฏิบัติได้จริง (ค่าเฉลี่ย 3.92) สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการบริหาร กิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ (ค่าเฉลี่ย 3.92) สถานศึกษามีการตรวจสอบและถ่วงดุล (ค่าเฉลี่ย 3.87) ตามลำดับ

4.2 ความพร้อมของสถานศึกษาเครือข่ายในด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน

โดยภาพรวมทั้งหมดสถานศึกษาเครือข่ายมีความพร้อมด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.10) เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการผู้บริหารและครูที่เล็งเห็นความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด 9 รายการ ได้แก่ ครูทุกคนจบระดับปริญญาตรีขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย 4.66) ครูได้สอนตรงกับ ความถนัด (ค่าเฉลี่ย 4.53) ครูมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู (ค่าเฉลี่ย 4.36) ครูที่สอนตรงตามวิชาเอก โท (ค่าเฉลี่ย 4.36) ผู้บริหารมีการครองตนที่ดี ไม่มีหนี้สินส่วนตัว ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุขและสิ่งเสพติด (ค่าเฉลี่ย 4.28) ครูได้รับการพัฒนาในวิชาที่สอนปีละไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมง (ค่าเฉลี่ย 4.28) ครูวางตนเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความประพฤติ บุคลิกภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.26) สถานศึกษากำหนดงานให้

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างเหมาะสมและตรงตามสาขาวิชาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.26) ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายและกระบวนการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ค่าเฉลี่ย 4.26)

สถานศึกษามีความพร้อมด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนมาก 31 รายการ ได้แก่ สถานศึกษามีหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่เหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาและความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย 4.19) ครูมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา และอุทิศตนให้กับการพัฒนาผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย 4.17) ครูศึกษาหาความรู้ และพัฒนาการสอนอยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.17) ครูสามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ค่าเฉลี่ย 4.17) ผู้บริหารมีความเมตตา กรุณา มีความรับผิดชอบ ยุติธรรม และซื่อสัตย์ (ค่าเฉลี่ย 4.15) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง (ค่าเฉลี่ย 4.15) ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย 4.13) ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย (ค่าเฉลี่ย 4.11) ผู้บริหารอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 4.09) ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถด้านวิชาการและหลักการบริหารจัดการ (ค่าเฉลี่ย 4.09) ครูมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขสถานการณ์ได้ (ค่าเฉลี่ย 4.09) สถานศึกษามีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.09) ครูมีความเอื้ออาทร เข้าใจ และเอาใจใส่ผู้เรียนทุกคนอย่างสม่ำเสมอและเท่าเทียมกัน (ค่าเฉลี่ย 4.08) ครูรู้เป้าหมายของการจัดการศึกษา และเป้าหมายหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย 4.08) ครูมีมนุษยสัมพันธ์ ควบคุมอารมณ์ได้ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 4.06) ครูมีความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ค่าเฉลี่ย 4.06) สถานศึกษาจัดและส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียน รู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบ และสร้างความรู้ด้วยตนเอง (ค่าเฉลี่ย 4.06) ครูสามารถประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริงและอิงพัฒนาการของผู้เรียน มีการประเมินเพื่อวินิจฉัยจุดเด่น จุดด้อย การประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.04) ครูมีนิสัยรักการแสวงหาความรู้และข่าวสารข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย 4.02) สถานศึกษามีการกำหนดผู้รับผิดชอบงานเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ค่าเฉลี่ย 4.02) สถานศึกษามีระบบการดูแล นิเทศและประเมินผลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.00) ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานงานและร่วมมือกับสถาบันผลิตครูและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนา นักศึกษา และการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.00) ครูนำผลการประเมินการเรียนการสอนมาปรับการเรียนและเปลี่ยนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.96) สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องของโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.96) ผู้บริหารมีการวางแผนบริหารจัดการเกี่ยวกับการเป็นหน่วย ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ค่าเฉลี่ย 3.87) สถานศึกษามีการกำหนดแผนกลยุทธ์จากการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เป็นแผนแม่บทการพัฒนาโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู (ค่าเฉลี่ย 3.84) สถานศึกษามีการกำหนดแผนเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในแผนพัฒนา (ค่าเฉลี่ย 3.83) สถานศึกษามีการจัด

สวัสดิการที่จำเป็นแก่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ค่าเฉลี่ย 3.81) ครูมีความสามารถในการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย 3.75) สถานศึกษาดำเนินกิจกรรมในห้องเรียนที่ให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้เข้าร่วมเพื่อรู้จักบุคคลสำคัญและขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย 3.75) สถานศึกษาดำเนินโอกาสให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ การพัฒนานักเรียน และกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพครูอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย 3.64)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความพร้อมของสถานศึกษาเครือข่ายในด้านสถานที่และสภาพแวดล้อม จำนวนการรับและการดูแลแก่นักศึกษานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวนวิชาและความรับผิดชอบในการดูแลประจำชั้นที่นักศึกษานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

สถานศึกษาเครือข่ายส่วนใหญ่มีความพร้อมด้านสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเครือข่ายร้อยละ 83.33 สามารถรับนักศึกษานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจำนวน 1-5 คนและสามารถฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ 1-5 รายวิชา ส่วนใหญ่รายวิชาที่นักศึกษานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถสอน คือ รายวิชาด้านพืช รายวิชาด้านสัตว์ รายวิชาด้านอุตสาหกรรมเกษตร และอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากสถานศึกษาเครือข่ายส่วนใหญ่ได้ทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้นักศึกษามาเป็นระยะเวลายาวนานจึงมีความพร้อมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้นักศึกษา

2. ความพร้อมของครูพี่เลี้ยงของสถานศึกษาเครือข่าย

ผู้บริหาร ครูพี่เลี้ยงมีความคิดเห็นในเรื่องความพร้อมของครูพี่เลี้ยงอยู่ในระดับมากทุกรายการ ทำให้เห็นว่า ครูพี่เลี้ยงต้องมีความพร้อมในการเป็นครูพี่เลี้ยง โดยเฉพาะในรายการที่ครูพี่เลี้ยงมีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 3 ปี (ค่าเฉลี่ย 4.68) และครูพี่เลี้ยงมีคุณลักษณะของความเป็นครู (ค่าเฉลี่ย 4.62) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวโร เฟิงสวัสดิ์ (2543) ที่ว่าการเอาใจใส่ของอาจารย์พี่เลี้ยงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดังนั้น ถ้าครูพี่เลี้ยงมีประสบการณ์ในการสอนก็จะทำให้คอยดูแล ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ ส่งเสริมความรู้ วิธีสอน วิธีประเมินผล วิธีปกครองชั้นเรียน ตลอดจนแนะแนวทางต่าง ๆ ให้นักศึกษา ส่วนครูพี่เลี้ยงมีความสามารถในการประสานงานและร่วมมือกับสถาบันผลิตครูและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนานักศึกษาและการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.30) แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่าในรายการนี้มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดซึ่งอาจมาจากการประสานงานในการดำเนินการรับนักศึกษา/การเลือกวิชาที่สอนมักจะผ่านฝ่ายวิชาการมากกว่าที่จะติดต่อโดยตรงกับครูพี่เลี้ยง

3. การจัดการเรียนการสอน

3.1 กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ผู้บริหาร ครูพี่เลี้ยง มีความคิดเห็นในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนในระดับมากที่สุดถึง 5 รายการ นอกจากนั้นอยู่ในระดับมาก 18 รายการ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในรายการที่ว่า สถานศึกษาดำเนิน

เข้าสอนตามสาขาวิชาหรือความถนัดหรือความรู้ ความสามารถ (ค่าเฉลี่ย 4.40) แสดงว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีความพร้อมของครูพี่เลี้ยงที่มีคุณวุฒิ สอดคล้องกับสาขาวิชาที่สอน และประสบการณ์สอนที่พบว่า เกือบครึ่ง (ร้อยละ 41.66) มีประสบการณ์ในการสอนวิชาเกษตรระหว่าง 21-30 ปี ซึ่งเหมาะสมที่จะทำหน้าที่เป็นครูพี่เลี้ยง เพราะจะช่วยในการให้คำแนะนำ คำปรึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพล ทองชาติ (2539) ที่ว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องการเข้าสอนอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา และการจัดการเรียนการสอนด้านการเรียนการสอนในเรื่องให้นักเรียนมีโอกาสใช้อุปกรณ์ และเครื่องมือวิจัยของครู ผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี กับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี แตกต่างกัน

นอกจากนี้ ในรายการที่ผู้บริหาร ครูพี่เลี้ยงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีสาธารณูปโภค (ค่าเฉลี่ย 4.26) มีระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรม และอบายมุข (ค่าเฉลี่ย 4.23) สถานศึกษามีการจัดองค์การ โครงสร้างการบริหาร และระบบการบริหารงานอย่างเป็นระบบ (ค่าเฉลี่ย 4.25) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมานะ สิ้นธุฆยานนท์ (2550) ปัจจัยที่ส่งเสริมการศึกษาที่พบว่า โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนและกระบวนการบริหารคุณภาพ มีอิทธิพลส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน ประสิทธิภาพของโรงเรียนและการทำงานของครู ซึ่งจะเห็นว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้นทำให้นักศึกษาที่ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้รู้การทำงานไม่เฉพาะแต่การสอนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว จะต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่อื่น ๆ อีกด้วย

3.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน

ผู้บริหาร ครูพี่เลี้ยง มีความคิดเห็นในปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด 9 รายการ และมาก 31 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ครูทุกคนจบระดับปริญญาตรีขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย 4.66) ครูได้สอนตรงกับความถนัด (ค่าเฉลี่ย 4.53) ครูมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู (ค่าเฉลี่ย 4.36) ครูที่สอนตรงตามวิชา เอก โท (ค่าเฉลี่ย 4.36) ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เห็นว่าสถานศึกษาเครือข่ายมีความพร้อมในการสนับสนุนให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อสาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร

1. จากการวิจัย พบว่า สถานศึกษาเครือข่ายส่วนใหญ่มีความพร้อมในการรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสาขาวิชาครุศาสตร์เกษตรอยู่แล้ว ดังนั้นสาขาวิชาครุศาสตร์เกษตรควรทำความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรกับสถานศึกษาเครือข่ายโดยการจัดรายวิชาที่เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เช่น การสังเกตการณ์สอน การทดลองฝึกการสอนก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจริง เป็นต้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่ศึกษาก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2. จากการวิจัย พบว่า จำนวนโรงเรียน/สถานศึกษาที่ทำความร่วมมือกับคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อให้นักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมี

จำนวนไม่มากนัก ดังนั้นสาขาวิชาครุศาสตร์เกษตรควรเร่งทำความร่วมมือกับสถานศึกษาที่มีความพร้อมที่จะเป็นสถานศึกษาเครือข่ายในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มากขึ้นเพื่อรองรับนักศึกษาในหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตรที่มีจำนวนมากขึ้น

3. จากการวิจัยพบว่า ครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมการเป็นครูพี่เลี้ยง ดังนั้นสาขาวิชาครุศาสตร์เกษตรควรจัดอบรม ผู้บริหาร และครูพี่เลี้ยงให้มีความรู้ ความเข้าใจการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในเรื่อง ความพร้อมของอาจารย์/ครูพี่เลี้ยงต่อการรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามมาตรฐานของคุรุสภา

ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษาเครือข่าย

1. จากการวิจัย พบว่า สถานศึกษาเครือข่ายที่ทำความร่วมมือส่วนใหญ่มีความพร้อมในด้านสถานที่ สภาพแวดล้อม จำนวนการรับและการดูแลนักศึกษาเป็นอย่างดี แต่เมื่อดูค่าเฉลี่ยรายข้อ ครูพี่เลี้ยงมีความสามารถในการประสานงานและร่วมมือกับสถาบันผลิตครูและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนานักศึกษาและการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นสาขาวิชาครุศาสตร์เกษตรและครูพี่เลี้ยงควรได้ปรึกษาหารือและประสานความช่วยเหลือในเรื่องดังกล่าวให้มากยิ่งขึ้น

2. ครูพี่เลี้ยงที่จะทำหน้าที่ในการดูแลนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความพร้อมในด้านประสบการณ์สอน ด้านความเป็นครู ด้านเป็นแบบอย่างแก่นักเรียน ซึ่งจะเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อให้แก่นักศึกษามีต้นแบบที่ดีในการเป็นครูในอนาคต